

Székely Közélet

Előfizetési árak:

Egész évre 200 leu.
Fél évre 100 leu.
Negyed évre 50 leu.

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Megjelenik szombaton reggel

Felelős szerkesztő: TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulev. Regele Ferdinand 14 szám
(v. Kossuth-utca).
Telefonszám: 34.

A gazdák adósságának

rendezéséről (konverzió) szóló törvénytervezet még sok átdolgozáson, változtatáson fog átmenni, amíg törvény lesz belőle. Az alapelvet, hogy a földműves osztály tarthatatlan eladósodott helyzetét segíteni kell: minden politikai párt magáévá teszi, de ma még nem lehet tudni, mik lesznek a részletes feltételek, amelyeknek az adós meg kell, hogy feleljen, hogy adósságát »az állam átvegye«.

Érthető, hogy a gazdasági élet nagy bizakodással tekint a törvénytervezet megszavazása elé, de e bizakodásnak nem szabad elbizakodottsággá fajulnia, nehogy az esetleges csalódások váratlanul és keservesen ériék az embert. Különös veszélyt látunk abban, ha a kölcsönök konvertálásának az elbírálásánál nemcsak a birtok terherbíróképességét, hanem az adós személyi jóságát, esetleg *fizetőképességét* is bírálat alá vennék. Az utóbbi időben ugyanis sok székelyföldi gazda nem volt abban a helyzetben, hogy a tőkéből törleszteni tudjon, sőt a kamatfizetést is elhanyagolták, nem egyszer azzal az elbizakodással, hogy ugyanis átveszi az állam az adósságot. Nehogy az legyen ennek a következménye, hogy az ilyen adóst *rossz fizetőnek* minősítsék és a konverzióháttérbe szorítsák! Annál valószínűbbnek kell látnunk ezt a veszélyt, mert a kormány ilyen szándékáról való hírek éppen legutóbb már forgalomban is vannak.

Végre egy okos szó.

D. Grigorovici szociáldemokrata képviselő, válaszfelirati beszédében a következőket mondotta: A kisebbségek is részt alkotják az államnak, amelyben bizonyos szociális és gazdasági szerepet töltenek be, annál is inkább, mert erre a szerepre románok még nincsenek. A kisebbségek között vannak tényleg népi kisebbségeink is, melyek kulturájukkal és civilizációjukkal multjával megelőztek bennünket s az a szerencsés volt, hogy fejlődésnek indulhattak. Ezeket a kisebbségeket Csehszlovákiában oly okosan és jól kezelik, hogy ezt a bánásmódot mi is minálul vehetnők. Sőt, mi több, azon a véleményen vagyok, hogy az olyan népek, mint például az amerikai angol-szász nép, mely érzi a maga méltóságát és civilizatorikus erejét, nem is törődik a kisebbségeivel. Ilyennek kell lennie a román népnek is. Büszkébnek kell lennünk a kisebbségekhez való vonatkozásban és *együttal türelmeseknek* S ha másképpen nem megy, az amerikai módszert kell követnünk. Csináljanak a kisebbségek iskolát maguknak, ahol csak kell nekik, amennyit csak akarnak, adjunk nekik az adókból 10% részesedést vagy annyit, amennyi megilleti őket, csináljanak ezzel, amit tudnak, építsenek iskolákat, tegyenek, amit tetszik, éljenek, ahogy jól esik nekik. Így tesznek az amerikaiak. S az amerikai románoknak, éppen úgy, mint a többi ottlétő népeknek, e bánásmód következtében semmi haruk nincs az ország uraival. Ha így tennénk, a mi kisebbségeinknek sem volna semmi bajuk velünk. A maguk pénzén megcsinálnák a maguk iskoláit. Azon lennének, hogy ezekben az iskolákban minél jobb helyzetbe jussanak. Bizonyos vagyok abban, hogy románul is inkább megtanulnának, mint most, az erőszaknak és az üldözésnek utján. Más mód nincs: vagy a csehszlovák, vagy az amerikai módszert

kell kölcsön kérnünk. A mai állapotokkal azonban szakítanunk kell, mert azok egész Európában csak rossz hírnököt keltek.

... Milyen kár, hogy az ilyen okos beszédet Romániában oly kevesen hallják meg, mert többen vannak a csontfűltek, akik a nemzetiségkedéssel, az okatlan és korszerűtlen hősökkel akarnak maguknak előnyöket szerezni.

Károly király és gróf Bethlen István találkozása.

Napok óta foglalkoztatja az egész európai, de különösen a román és magyar politikai világot és a közvéleményt egy találkozás. Károly király, aki a Bánságba ment vadászatra, háromnegyed óras kihallgatáson fogadta a temesvári állomáson vasuti szalonkocsijában Bethlen volt magyar miniszterelnököt. Hogy a kihallgatás beszéd-tárgya mi volt, azt a hivatalos nyilatkozatok nem árulják el. Éppen ezért a találgatásoknak korlátlan tere nyílt meg. Beszélnek udvariassági látogatásról, a Habsburg-restaurációról, sőt perszonálunióról is. Bizonyos, hogy nem jelentőség nélküli ez a találkozás, de hogy ez a jelentőség milyen kifejlésben fog megnyilvánulni, azt a valóságban a jövő fogja megmutatni.

A Magyar Párt a válaszfelirati vitában.

Gyárfás Elemér magyarpárti szenátor hatalmas beszéddel vett részt abban a vitában, amely a királyi trónbeszédre a parlament által adandó válaszfelirat felett lefolyt. Tiltakozott Gyárfás a helyi önkormányzatok megcsorbítása ellen s a mezőgazdasági adósságok törvényhozási rendezésére nézve megjegyezte, hogy a Magyar Párt e kérdés megoldását évek óta sürgeti s a helyzetet az egymást követő kormányok hibái és mulasztásai tették így súlyossá. A Jorga támogatáskérő felhívására azzal választott Gyárfás, hogy a Magyar Párt egyetlen kormánytól sem vonta meg a támogatást az ország gazdasági kérdéseinek megoldásához. S bárha ez a kormány úgy a választások kérdésében, mint egész eddigi kormányzása alatt szembehelyezkedett a Magyar Párt elveivel, — az ország kétségbeesett helyzetében mégis hajlandó a magyarság az együttműködésre. Ennek azonban a feltétele az, hogy ne állítsák a Magyar Pártot befejezett tények elé, amint ez eddig történt, hanem bizottsítsanak neki megfelelő részt a szükségessé váló rendszabályok előkészítésében. Beszélt még Gyárfás a tulhajtott adózásról, az állami javak okatlan kezeléséről és a zaklató hivatali szellem visszaéléseiről.

Lenyűgöző hatású beszédét Gyárfás szenátor a következő szavakkal fejezte be: »Romániában, ahol még senki se halt éhen, mert élelmi szerek bőségben vannak, a többi eszközök hiánya nem vált volna katasztrófálissá, ha a javak szétosztása értelmes és igazságos lenne. S ebben az esetben a lakosság erkölcsi ellenálló ereje is érintetlen maradt volna. Mint-hogy a kormány, eddigi működéséből az tűnik ki, hogy a kormány nem ura a helyzetnek: a válaszfeliratot a Magyar Párt nem szavazza meg.« A nagy jelentőségű és mély elgondolással, széleskörű tudással felépített hatalmas beszédet a román lapok is terjedelmes cikkekben ismertették és részletesen méltatták.

Ipartestületi ügyek.

Országos kirakó vásárok: december 12-én Farkaslaka, 14-én Bethlenszentmiklós, Dálya, Földvár, 15-én Bonyha, Bucsum, 17-én Gyulafehérvár, Parajd, 18-án Marosugra.

Az elsőfokú iparhatóság bizottsági tagjaiul a vasárnap tartott gyűlésen a kereskedő társulat részéről megválasztottak: Pap Dezső, Sámson Andor, Esztergár Gerő és Lőrincz János; az iparosság részéről: Gyarmathy István, Bogáthi Lajos, Kovács István (cipész), Varga Béla, Jakab Ignác, ifj. Péter József, ifj. Nagy Dénes, Csiki Gergely, Szócs Sámuel, Bardocz József ifj., Kőnczei István, Hermann Gusztáv, Fülel Dénes, Képiró Lajos, Alter Salamon; a vendéglősök részéről Szilágyi Ignác.

A választó gyűlést a kereskedők és iparosok csak korlátozott számban jelentek meg. Pedig a mai komoly idők megkövetelik, hogy valahányszor saját ügyünkről van szó, mint egy test végünk részt a törvény által biztosított jogok kihasználásában és megvédésében. Az új bizottsági tagokat felkérjük, hogy a közbizalom által rájuk ruházott tisztséget viseljék lelkiismeretes körültekintéssel és gondossággal és gondoljanak arra, hogy a mai nehéz viszonyok közt a kereskedők és iparosok érdekeit minden téren s különösen a városi tanácsban is öntudatos és bátor küzdelemmel kell védelmeznünk.

A Nagyváradon vasárnap tartott országos kereskedő gyűlés elkeseredett hangon követelte az országos moratoriumot. Hegedüs Nándor képviselő adataival mutatta ki, hogy az állami és városi közterhek aránytalanul sújtják a kereskedőket és iparosokat, jövedelem pedig nincs. Szükséges, hogy az adóhátrálékokat is részletekben lehessen fizetni. Nézetünk szerint nemcsak moratoriumot kell adni az iparosságnak, hanem adócsökkentést is. A szatmári ipartestület szintén gyűlést tartott, amelyen Gyüre Lajos, a csizmadia ipartársulat elnöke, találóan ismertette a mai helyzetet: amikor 1000 leu volt egy mázsa buza, a csiriz ára 100 leu volt s most is 100 leu, amikor a buza ára 250 leura esett.

Marosvásárhelyt a kamara engedélyével ács és kőműves mesteri vizsgára előkészítő tanfolyam fog működni, amelyre beiratkozhatik minden ács- és kőműves-legény, vagy önálló iparos is. Vidékiek olcsó szállást és kosztot a tanoncotthonban kaphatnak. Bővebb felvilágosítást ipartestületünk ad.

Ipartestületünk január 1-ével elfoglalandó hivatali állásra pályázatot hirdet. Bővebb felvilágosítást a titkár ad. Az ipartestület elnöke.

A nyugdíj-frontról.

Szerdán az az örömhír terjedt el városunkban, hogy a nyugdíjasok több havi illetményeire valamelyes kifizetést eszközölnek. Az örömhíre felvonult nyugdíjas sorfal azonban ezuttal is a csalódás keserű érzetével oszlott szét.

A képviselőházban br. Josika János magyarpárti képviselő, az állami költségvetéshez mondott beszédében kifogásolta, hogy a hátrálékos nyugdíjak kifizetésére szükséges összeget csak a *rendkívüli* költségvetésbe vették fel s ezzel az állam voltaképpen moratoriu-

mot adott magának, mert ez a költségvetés teljesen irreális s így nem lehet remény arra, hogy a nyugdíjak abból kifizetessenek. Minden emberi jog és szociális gondolkodás ellen van, hogy az elvégzett munka díjának kifizetését bizonytalan időre kitolják.

Önálló interpellációt terjesztett elő a Házban a nyugdíjhátrálékok ügyében Hegedüs Nándor magyarpárti képviselő is.

Esik az angol font — emelkedik az angol önbizalom.

Anglia a karácsonyi pénzforgalom bővítése érdekében 15 millió fontsterling (körülbelül 10 milliárd leu) papírpénzt bocsát ki — aranyfedezet nélkül. Ha figyelembe vesszük, hogy Angliában csak nemrég került felszínre egy olyan közgazdasági felfogás is, mely a francia aranytömeg uralmával szemben az aranyfedezet féltételét tartotta helyesnek, jelentőséget kell tulajdonítanunk az angolok új papírpénz-kibocsátásának, mert ez mindinkább azt mutatja, hogy az emberiség, a szörnyű gazdasági változások nyomása alatt következetesen kezd eltérni a régi fikciótól, hogy valamely állam gazdasági tekintélyének és a pénz vásárlóerejének mértékét és értékét az aranyfedezet határozza meg. Nagy változások és kifejlődések korszakát éljük, amelyben olyan gondolatok is merülnek fel, hogy az érték mérték, a valuta alapja ezután a *munka* legyen, vagy mások szerint a földbirtok, az állami épületek, a természeti kincsek stb. Nem lehet tudni, hogy a forrongó átalakulás melyik — esetleg még fel sem vetődött — gondolatnál fog megállapodni, de méltán eszünkbe juthat a mai rendkívüli helyzetben néhai való Farkas Lajos tudós professzornak a pénzről való bölcs felfogása és tanítása: »A pénz nem az, ami, hanem ami nem«...

A Nyugdíjasok Egyesületének közlései.

A legújabb felsőbb rendelkezés az, hogy a szeptember végéig járó nyugdíjhátrálékok, kölcsönös megállapodással, az adóhátrálékosok befizetéseiből elégíthetők ki, vagyis erre a célra a nyugdíjas átkérhet annyi adóhátráléki befizetést ismerőseitől, bizalmas embereitől, amennyi a hátrálékban levő nyugdíjjárandósága, s akkor a nyugdíjat kifizetésbe, az illető adóhátrálékát pedig befizetésbe könyvelik el. A pénzt az illető adófizető a nyugdíjasnak fizeti ki, megegyezés szerint, egyszerre, vagy részletekben, esetleg közzsértelet tárgyakkal (pld. ruhaszövet, cukor, bolti kontó stb.) átadásával is. Ez is valami, de nagyon nehéz a keresztülvihetése, mert a nagyobb tételű és biztos pénzt jelentő adók már jó részben be vannak fizetve. Mindenesetre igyekezzék mindenik nyugdíjas igyis, amennyit lehet felvenni, mert a december végén hátrálékban maradó nyugdíjak a jövő évi költségvetésben az állami tartozások terhére iratnak át, amelyeket az állam csak később fog kifizetni, ha erre fedezet lesz. Nehéz sors, bánatos karácsonyvárás a nyugdíjasok osztályrésze. Ennek dacára is eljárunk, hogy amit csak lehet, készpénzben az adóhivataltól minél előbb felvehessük. Az elnökség.

Az iparosok és kereskedők működési engedélye.

Az új egészségügyi törvény 347. §-a a következőket rendeli:

Mindenki, aki bármiféle ipari üzemet akar nyitni, megnagyobbítani vagy átváltoztatni, köteles működési engedélyt szerezni az egészségügyi tanácstól. Különleges végrehajtási utasítás fogja osztályozni az egészségre ártalmas iparokat. Ugyanez fogja részletesen meghatározni a helyiség és a munkások egészségére vonatkozó feltételeket és fogja szabályozni a formai követelményeket, amelyek bármiféle ipari vállalat megkezdése előtt teljesítendőek. E törvény kihirdetésekor létező ipari üzemeket összhangba kell hozni az ipari egészségügyre vonatkozó különleges végrehajtási utasítás szempontjaival és kívánalmaival és pedig azon határidő alatt, amelyet ezen végrehajtási utasítás (regulament) meg fog határozni.

Ezt mondja a törvény. A végrehajtási utasítás pedig semmit sem mond, mert a végrehajtási utasítás még nem jelent meg.

Az új rendszabályoknak ebben a hiányos állapotában — amely kétség-telenül csak a végrehajtási utasítás megjelenésével lesz teljes — mindenki előtt világos, hogy időelőtti a prefecturának a főorvosi hivatal kezdeményezésére kiadott azon felhívása, amely elrendeli minden iparosnak, kereskedőnek stb. hogy a működési engedély elnyerése iránti kérését a megyei egészségügyi bizottsághoz december 15-ig adja be, mert ellenesetben január 1-je után mindazok, akik ilyen engedéllyel nem rendelkeznek 2000—5000 lejig terjedő bírsággal és helyiségük bezárásával büntetettek. Időelőtti ez a rendelkezés, mert végrehajtási utasítás hiányában a hatóság sem tudhatja, minő feltételek követelhetők az engedély kiadásához, minthogy ezen feltételeket, a törvény szerint, a végrehajtási utasítás fogja megállapítani.

Megyénkben a működési engedély megszerzése mintegy 5—6 ezer, kisebb nagyobb (inkább kisebb), polgári egzisztenciát érdekel. Ez az érdekeltétség nemcsak abban áll, hogy az életnek mai elviselhetetlen nehézségei újabb utánjárásokkal, kérelmezéssel, a meglévő kenyérkereseti foglalkozás feltételezetté, tehát legalább is pillanatnyilag bizonytalanná válásának a remegő érzetével tetéztetnek, hanem egyes esetekben érzékeny kiadást is jelent, mert az 1927 április 12. után szerzett iparengedélyek tulajdonosai 500-tól 10.000 lejig terjedő taxát is kötelesek fizetni a működési engedély után. Elismerjük, a taxákból létesítendő alap szép, emberbaráti célt szolgál, mert a közegészségügy fejlesztésére fog felhasználni. De ma még az ilyen, új, berendezkedéseknél is figyelembe kell venni a gazdasági helyzet kényszerű akadályait s kitolni mindent, aminek teljesítésére a törvény még nem szabott parancsoló terminust. Nincs indoka annak, hogy a terhes rendelkezést — még e magasabb emberbaráti cél szempontjából is — éppen mi, a legszegényebb vármegye, kezdjük leghamarabb végrehajtani, amikor tudomásunk szerint, azt még egyetlen vármegye (különösen a regátban) sem hajtotta végre.

E cikk írója többszöri, beható tanácskozást folytatott dr. Pop megyei főorvossal, igyekezvén őt a felfejtett szempontok helyességéről meggyőzni. Dr. Pop főorvos megnyugtató kijelentéseket tett abban az irányban, hogy úgy az engedélyek megadása, mint a taxák kiszabása tekintetében a méltányosság és a jóindulat fogja vezetni a hatóságokat, — az időelőttiséggel kapcsolatban azonban meggyőzőhetlennek bizonyult.

A megyei Magyar Párt elnöksége ezért, magáévá téve az ügyet, elhatározta, hogy a kérdés tisztázása és kormányhatósági döntés kieszközölése céljából a parlamenti csoporthoz fordul. Sem ez a fellépés, sem egy ellentétes álláspontnak lapunkban való ismertetése, nem akar szembehelyezkedés, vagy éppen felhívás lenni a hatósági rendelkezésekkel szemben. Nem vállalhatjuk a felelősséget annak, hogy bárki is, ezen közleményre támaszkodva, megtagadja a hatósági rendelet teljesítését. De abban a reményben bocsát-

juk a nyilvánosság elé a magunk felfogását, hogy ez, egy esetleg szélesebb körű megmozdulásnak, az érdekeltek nagyobb képviselése által kezdeményezendő tárgyalásnak képezheti alapját, ami a meggyőzés jobb lehetőségeivel közmegegyezésre dönthetné el a kérdést — akár jobbra, akár balra.

S hogy az ügy szövegétől iránuló készségünknek bizonyítékát is adjuk, az érdekeltek rendelkezésére bocsátjuk annak a kérésnek a formáját, melyet a működési engedély elnyeréséért kell benyújtani:

Domnule Preşedinte!

Având în vedere dispoziţiunile Art. 347 din legea Sanitară şi de ocrotire, am onoarea a Vă ruga, să binevoiţi a-mi elibera o autorizaţie de funcţionare din punct de vedere sanitar pentru industria de pe care o exercit delă având brevetul No. dela 1931.

Dsale Dlui

Preşedinte al Consiliului de igienă şi ocrotire de Jud.

Odorheiu.

Akik 1927 április 12. után kaptak iparigazolványt, írják be a kérésbe még a következő sorokat:

Totodată cu onoarea Vă rog, ca luând în considerare starea mea materială precum şi criza financiară actuală, să binevoiţi a mă scuti de orice taxă pentru fondul Sanitar şi de ocrotire judeţean.

Es lehetőleg csatoljanak a kéréshez előjárásági bizonyítványt arról, hogy iparuk a mai nehéz gazdasági helyzet miatt nem jár jövedelemmel. A kérésre 14 leu okmánybélyeget és 2 leu reptűlbélyeget kell ragasztani.

SPORT.

A sétatéri jégpálya kedvező idő esetén 1—2 nap múlva megnyílik. Az árak a tavalyinál 20% kal olcsóbbak. (Bérlet 200 leu.) Gyerekek, valamint a Hargita tagjai, ha nincsenek tagdíjhátrálékban, ennek igazolásával kedvezményt kapnak. A jégpálya pavilonja állandóan fűtve lesz és a korcsolyázók rendelkezésére áll. Bérletek Vári Zsigmond Hargita-játékosnál.

Folyékony gyümölcs.

Ez alatt, a magyar fülnek szokatlan és idegen kifejezés alatt azt az ipari terméket kell érteni, amelyet legújabb Svájcban, Németországban, Olaszországban és Amerikában állítanak elő. A folyékony gyümölcs nem más, mint természetes gyümölcsle, szőlő, alma, körte vagy egyéb gyümölcs szintiszitára szűrt vagy derített mustja, melyet a maga eredeti állapotában óvnan meg azokra a hónapokra, amelyekben friss gyümölcs nem áll a gyümölcs barátok rendelkezésére. A háború utáni idők ezen legújabb termékének előállítását az említett államokban már jelentős iparágá fejlődött és pedig nem az alkoholizmus elleni indokokból, hanem azért, mert a helyes táplálkozás irányelvei között az orvosi tudomány mind nagyobb tért akar biztosítani azoknak a tápanyagoknak, amelyeket a friss gyümölcs szolgáltat. Németországban 1930-ban mintegy száz kisebb nagyobb üzem foglalkozott gyümölcsle-készítmények előállításával s ezek közül 12 millió liter folyékony gyümölcsöt állítanak elő egy termelési évben. Az új iparágáról talán nálunk is lehetne gondolkodni, mert az ilyen feldolgozás előnye az, hogy az egyenlőtlen és minőségileg gyengébb termés is könnyebben értékesíthető, ami nálunk különösen az almánál fontos szempont. Németországban azért is karolták fel nagy előszeretettel az új iparágát, mert ezzel akarják kiszorítani az amerikai standard-gyümölcsöt és a mindenféle déligyümölcsöt. Azokat a módszereket, amelyek szerint a tiszta és friss gyümölcsle a fogyasztás kívánalmainak megfelelően előállítható, számos szak-könyv ismerteti. (T. K.)

Román lapszemle.

Az *Epoca* az Amerikában megjelenő »America« című román lap »Borah ur ellenünk« című cikkéből közöl szemelvényeket. William Borah, írja az amerikai román lap, szükségét érezte, hogy ismét kifejezze rokonszenvét Németország és a néhai Ausztria-Magyarország iránt. Európában, mondotta Borah, nem lesz béke és nem lesz lefegyverkezés mindaddig, míg jóvá nem tesszük azokat az igazságtalanságokat, melyeket egyes népekkel a békeszerződések elkövettek. Azok a békeszerződések, melyek megteremtették a lengyel korridort és felosztották Ausztria-Magyarországot. Hogy a republikánus szenátor ur mi okból ragaszkodik a felszabadított népek újbóli leigázásához, azt nem tudjuk. Azt sem mondhatjuk, hogy Borah nem ismerné a történelmet. Az Egyesült-Államok demokratikus népének érdeke sem lehet az ok, mert hiszen Amerika éppen a szolgaság megszüntetése miatt lépett a háborúba. Talán Borah urnak személyes rokonszenvai és érdekei követelik ezt, a zsarnokságnak és a rabszolgaságnak kedvező, propagandát? Nem tudjuk. Szerencsétlenül Borah a legfontosabb helyet foglalja el azok közül, akik az Egyesült-Államok külpolitikáját irányítják. A szenátus ama bizottságának az elnöke, amely a parlamentnek az ország külpolitikáját illetően utmutásokat ad. Ahogy itt Amerikában hívják, ő »President of the Foreign Relations Committee«. Vannak azonban Amerikában olyan polgárok is, akik tudják, hogy Borah a jogot és az igazságot sérti, amikor ilyenféleképpen beszél. Ezeknek meg kell mozdulniuk, Borah-nak táviratokat kell küldeniük és amerikai újságokban meg kell világítaniuk a kérdést. Ezek közé tartozunk mi románok is, különösen azok, akik amerikai állampolgárok vagyunk. Ezeknek joguk van beleszólni az Egyesült-Államok politikájába, különösen, ha olyan nagy hibákat követnek el, mint amelyet Borah.

A *Miscarea* november 30-iki számában, a vezércikkben, Jon Conea a revizionizmussal szemben ellenpropagandát sürget. Azt, amit a külügyminiszter beszédében, mint a legjobb ellenszert megjelölt: a hadsereget, nem tartja elegendőnek. A világ szemében rokonszenvesebbek azok, akik a szónak, a meggyőzésnek, az érzéseknek és a lelkiismeretnek fegyvereivel appellálnak a világ közvéleményére. Hiába van valaki mellett az igazság, nem fog eredményeket elérni az, akinek egyetlen indoklása a hadsereg. Ime például a magyar propaganda, mely állandóan jól irányítva és semmi áldozattól vissza nem riadva dolgozott, eredményeket ért el s nyugati szomszédjaink, reviziós politikájuknak, igen sok és jelentős támogatót nyertek meg. Mi azt hittük, hogy elég, ha az igazság a mi oldalunkon van s ez alatt a magyar propaganda számunkra kedvezőtlen eredményeket könyvelhet el. Ne hivatkozzanak arra, hogy a propagandához pénz kell, az pedig nincs. Ezt tudjuk. Azonban a magyaroknak sincs pénzük. Nálunk azonban azzal töltik az időt, hogy afelett vitatkoznak: a propaganda-osztály a külügyminisztérium, vagy a miniszterelnökség mellett van-e megfelelő helyen. S gy semmiségekkel eltelik az időt.

A *Lupta* december 1-i számában Emil D. Fagure szintén vezércikkben foglalkozik a revizió kérdésével. *Grandi* olasz külügyminiszter washingtoni nyilatkozata újabb biztatást adott a revizionistáknak. Az ilyen jelenségekkel szemben nem elég kijelenteni, hogy aggodalomra nincsen ok és azok Olaszország és Románia jóviszonyát nem zavarják. A passzivitást ezen a téren veszedelmesnek tartja és szükségesnek találja, hogy az ilyen tünetek ellen maga a román közvélemény tiltakozék energikusan.

Az *Epoca* december 2-iki és a *Curentul* december 3-iki számukban, részletesen ismertetik *Ghica* külügyminiszter választát, melyet *Ispir* képviselőnek interpellációjára adott. Nevezett képviselő az apátfalvai határálló-

máson 1927-ben kiadott térképet látott, melyen Erdély és Horvát-Szlavonország Magyarországhoz tartozóknak voltak feltüntetve. *Ghica* szerint a nemzeti érzésnek olyan kifejezéseket kell keresni, melyek mások nemzeti érzéseit nem sértik. Genfben alkalma volt Apponyival eszmecsere folytatni s örömmel látta, hogy a magyar államférfiú a vitás kérdések félretételével a közeledés álláspontján van. Sajnálatosnak tartja azonban, hogy Károlyi legutóbbi expozéjában ez a szempont nem igen vált érezhetővé.

Az *Universul* december 4-iki számában A. Hodoş a Kolozsvárt tervezett rádióleadóról cikkezik. Többizben szólottunk már arról — úgymond —, hogy Erdélyben egyes házakban, sőt olykor a rádiókereskedések kirakataiban is mily érdeklődéssel hallgatják a Pestről leadott revizionista predikációt, sovinszta szónoklatokat és céltűzatos híreket. A dunamenti fővárosban, ahol felfogták a rádió jelentőségét, a mikrofon mindenütt ott van, ahol hazafias gyűléseket tartanak és a magyar Uristent hívják segítségül. Ezzel szemben a bukaresti leadót még azok sem hallják kifogástalanul, akik szeretnék hallgatni. Az állomás nagyon messze van Erdélytől s a Kárpátok hegyláncja is akadályt jelent. A kolozsvári primaria a szokásos bürokratikus akadékoskodás után végre megadta a kért ingyen területet s így remélhetőleg rövidesen megvalósul a kolozsvári közvetítő állomás, melynek nagy előnye lesz az is, hogy Bukarestet a jövőben azokon a kis detektoros készülékeken is hallani lehet majd, amelyeknek ára alig több 2 grammfon lemez áránál. Ha ez megvalósul, remélhetjük, hogy a hallgató állomások száma erősen megszorodik, a meglévő készülékek pedig lemondanak majd arról, hogy antennáikat a Pestről jövő hullámoknak feszítsék ki. Ez az egyetlen mód ennek a propagandának az ellesulyozására, mert hiszen a levegő hullámainak ellenőrzésére nem lehet vámhivatalokat felállítani.

Az *Universul* december 5-iki számában R. Seişanu vezetőhelyen foglalkozik »Ill. Boris király nyilatkozatával és a bulgár lelkiállapottal«. Boris király ugyanis békenyilatkozattal nyitotta meg a szobranje legújabb ülését. Az *Universul* a nyilatkozat békülékeny hangjával azonban szembeállítja magának *Malinov* miniszterelnöknek revizionista nyilatkozatát, mely nem a bulgár állam, hanem a bolgár faj nevében beszél, valamint számos bolgár sajtónyilatkozatot, melyek mind a neuilly-i szerződés revizióját követelték annak legutóbbi évfordulója alkalmából.

Felkérés az adófizetőkhez.

Miután a pénzügyminiszter ur vármegyénkre vonatkozólag úgy intézkedett, hogy a szeptember végéig esedékes és még ki nem fizetett nyugdíjak kielégítésére kérjék át a nyugdíjasok az illető adófizetőktől a szintén hátrálékban levő adóknak az összegét: az Udvarhelymegyei Nyugdíjasok Egyesülete nevében, tisztelettel felkérjük a vármegye adózó közönségét, hogy hátrálékban levő adóikat a nyugdíjasok említett járandóságainak javára engedjék át, vagyis a nyugdíjaknak adóikba való beüldásával fizessék be, annak a nyugdíjasnak javára, aki erre fel fogja kérni. Az adó- és nyugdíj-könyveknek bemutatásával az adóhivatalok és a jegyzőségek készséggel fogják ezen nyugtázásokat keresztülvinni, vagyis mindkét érdekelt fél javára az elkönyvelést megtenni. Így remény van, hogy többen fogják nyugdíjaikat, ha részletekben, vagy itt ott fennálló adósságtörlesztéssel és esetlegesen vásárlásokkal, s némi készpénz megnyerésével is, kézhez kaphatni. A adott nehéz helyzetben ez is hozhat egy kis enyhülést. Kérjük az adófizetőket, támogatásuk a nyugdíjasokat. Gyerkes Mihály s. k. a nyugdíjgyesület elnöke, Moravek Lajos s. k. az egyes. titkára.

Karácsonyfa

olcsó áron kapható „Tarnava“ et Metea-féle fatelepen, Naplaetér. — Darnóezi Gábor.

Kivételes olcsó árban: öltöny-szövetek kiváló, jó minőségben, divatszinekekben 120 leutól, Kész ruhák, kabátok, Trench-Coatok, ruhabársonyok, tennisz-flanellek, eső ernyők, szőnyegek, kötött áruk! Saját érdekében győződjék meg mindenki olcsó áraitól. **Lóbl L.**

Karácsonyi ajándéktárgyak és gyermekjátékok olcsó áron, nagy választékban kaphatók: DRAGOMÁN kereskedésében.

x Szoptatós dadát keres dr. Vánky Kálmán fogorvos Sz. udvarhely.

A Székely Dalegylet karácsonyi műkedvelői előadása. A Székely Dalegylet az idén is megtartja, szokásos karácsonymásodnapi mulatóságát, amely alkalommal az eseményekben bővelkedő, kedves szövegű és bájos muzsikájú »Limonádé ezredes« operett kerül színre. Az előadás sikerét a Dalegylet kipróbált műkedvelőinek, valamint az újonnan felkért műkedvelők gárdája, azonkívül, az egyesület 16 tagu zenekara biztosítja. Mi, akik ismerjük a Dalegylet előadásait, meg vagyunk győződve, hogy a közönség a legteljesebb megelégedését fogja ezután az előadás után is nyilvánítani. A darabról, azok szereplőiről legközelebbi számunkban fogunk beszámolni olvasóinknak.

Képzéskészítés Székelykereszturon. D. Nagy Erzsébet kedves meglepetésben részesítette szülővárosát, Székelykeresztur műkedvelő közönségét. Miniature-képeiből mintegy 31 darabot állított ki a Kaszinó helyiségében. A képek, mind a színezésben, mind tárgyainak változatosságában meglepően nagy haladást mutatnak előző kiállításával szemben, amelyen nagyrészt csak csendéleti képek voltak. Az uralkodó helyet most is a csendéletiek foglalják el, amelyek csodálatos leleményességgel vannak megválasztva és izlésesen összeállítva. Interieur-képei plasztikusak, tájképei pedig hangulatosak és melegek. Portrait terén most látjuk először alkotásait s azok közül különösen egy női arckép lélekelemző tehetségre vall. Általában a képek egy tehetséges, finom nőnek izléses munkáskái, amelyeken a színek csodálatos harmóniája ömlik szét. Ezek a tiszta képek eszünkbe juttatják, hogy mennyi eredeti őstehetség van a székely fajban, amit csak a kedvező milieu tud kiváltani. Amint értesülünk, D. Nagy Erzsébet képeit Székelyudvarhelyen is be fogja mutatni egy kiállítás keretében. Érdemes a pártolásra.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár betéteseihez.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztárnak kényszerregezésen kívül eszközözlendő szanalása érdekében a nagyobb betétesek által f. hó 3-ikán megtartott értekezletének határozata alapján az intézet összes betéteseit az

Odorheiu Székelyudvarhelyt folyó hó 15 én, kedden d. e. 11 órakor a ref. kollégium tornacsarnokában,

Cristur Székelykereszturt folyó hó 12 én, szombaton d. e. 11 órakor a Walter vendéglő kistermében,

Ocland Oklándon folyó hó 14 én, hétfőn d. u. 2 órakor a bank helyiségében,

Praid Parajdon folyó hó 13 án, vasárnap délután 3 órakor a bank helyiségében

tartandó gyűlésre ezennel meghívjuk. Minden betétesnek érdekében áll, hogy a fent jelzett helyen és időben, a szanalás eszközölése végett megjelenjék.

Odorheiu Székelyudvarhely, 1931 december 4.

Az értekezlet által delegált bizottság:

Dr. Voszka István, Dr. Szöllösi Ödön, Dr. Crişan Andrei, Dr. Vánky Kálmán, Dr. Gh. Bărbat, Kakucs Ferenc, Dr. Elekés Dénes, Vajda Ferenc, Dr. Sebesi János, Szabó Vencel, Becsek Aladár.

Megalakult a „Siculia“ Gyümölcsstermelő Társulat. Az a kártartó munka, melyet Gazdasági Kamaránk a gyümölcsstermelés fejlesztése érdekében a kora tavasztól állandóan folytat, meghozta első jelentős eredményét. Meghívása folytán a mult vasárnap délután vármegyei gyümölcsstermelők megalakították a *Siculia Gyümölcsstermelő és Értékesítő Társulatot*, szövetkezeti alapszabályokon nyugvólag. Így élvezni fogja ez új alakulat a szövetkezeti törvény és a gazdátársulatok törvénye által nyújtott összes előnyöket, nevezetesen: bélyegmentességet, adókedvezményt, vasúti szállítási előnyöket s ezeken kívül még sok más mentességet, amit másnemű társaságok és magáncégek nem élvezhetnek. A társulat szövetkezeti alapon lévén megszervezte, annak magánegységének, szervezetek, alakulatok is egyszerű bejelentéssel tagjaivá lehetnek, 500 leus üzletrésszel, amely összeg egy év alatt fizetendő be. Óhajtható, hogy a falusi gyümölcsközségek és mások is mentől többen csatlakozzanak e nagyraihivatott új intézményünk kiépítéséhez. A társulat megválasztott igazgatósága: Gyerkes Mihály gyümölcsstermelési szakértő, Szabó András, Ugron Pál, Deák Albert és Rösler Károly; a felügyelőbizottság tagjai pedig: dr. Ferenczy Gábor, Balássy Sándor és Nagy Imre gyümölcsstermelők. Érdemes megemlíteni, hogy a gyümölcsstermelési akciónak már csak az előzetes ismertetése is megtette vármegyei gyümölcsstermelőink javára a maga jó hatását, hiszen piacunkon az alma ára, fajták szerint, állandóan 40—80 leu között váltakozott vékánként, holott a vásárhelyi piacon a szép Jonathán-almát is odaadták 20 leuért vékánként. A szervezkedésnek, csoportokba szövetkezésnek mindig meg volt a maga áldásos eredménye, élő példa erre a nyugati országok sokféle szövetkezete. Tegyük mi is pártolással nagygyá, széleskörű működésre alkalmassá ezen új alakulatot, melynek postai címe: »Siculia Gyümölcsstermelő Társulat Odorheiu«. Gy.

Sulyos testi sértésért 5 napi fogházra és 100 leu pénzbüntetésre ítélte a helybeli törvényszék a napokban Koszta József 27 éves korondi lakost, mert ez az 1929 év májusában 16 éves öccsét: Koszta Samut egy fával jobbkarján úgy ütötte meg, hogy ez csonitörést szenvedett, miután öccse neki a favágásban vonatott segíteni. — Elítélte a törvényszék Zoltán József helybeli lakost is, még pedig 800 leu fő és 200 leu mellékbüntetésre, gondatlanságból okozott sulyos testi sértés miatt. Nevezett a mult év augusztusában, labdarugás gyakorlása közben, Binder Juliust és Văcariu Valért alsó lábszárcsontjukon úgy megrugta, hogy ezeknek is csonitjuk törött.

AZURCRÉME,

széplő, májfolt, pattanás, mitesszer ellen. Az arcot simává, üdvé, fiatalossá teszi. Egy tégely ára 40 leu. Egy darab

AZURSZAPPAN

ára 25 leu. Kapható: minden drogéria, gyógj- és illatszertárban.

x **Sertés vágást** házaknál jutányos áron vállalok. Antal Banji, Csere u. 10 szám.

Jó, kereszturos rövid zongora jutányos áron eladó. Értekezni lehet: Malom-utca 36 sz. alatt.

Állandóan szolid árak mellett vásárolhat **harisnyát:**

női selyem, flor.- cérna-harisnyákat és sport zoknikát; férfi- és gyermek-zoknikát s más egyéb szükségleti cikkeket, kizimunka anyagokat stb. a „DORA“-áruházban, a Cetatea-bank épületében, a nagy trafik mellett. Araink I-a minőségben. Az áruk vételkötelezettség nélkül megtekinthetők.

Szombatfalvi gyümölcsközség. Lelkes gyümölcsstermelők, szombatfalvi városrésztünkben a gazdakör meghívása folytán f. hó 10 én, csütörtökön este összejöttek és Gyerkes Mihály ismertető előadása után, egyhangu lelkesedéssel a gyümölcsstermelésnek mentől szélesebb körben való termelését határozták el, s e célból megalakították a *szombatfalvi gyümölcs-szövetkezetet*. Elnökül megválasztották: Molnár Ignác ny. vasutast, alelnöke lett: Dénes József, titkár: Sebők Béla tanító és pénztáros: Gagyi Albert, mindannyian lelkes hivei a gyümölcsstermelésnek. Kimondották egy permetezőgép beszerzését és a központi »Siculia Gyümölcsstermelő Társulatba« való belépést egy 500 leus üzletrészjeggyel. Örvendetes és dicséretes megmozdulás a szombatfalviak részéről, mert sok helyük, kertjük van, amely a gyümölcsstermelésre különösen alkalmas.

x **Egy uri lakás** kiadó. Azonnal beköltözhető. Kosuth u. 48.

Szerkesztői üzenet.

K. D. A levelezőlapján jelzett előfizetési összeg máig még nem érkezett meg kiadóhivatalunkhoz.

V. I. dr. Levélben válaszolunk.

Kiadótulajdonos: a Könyvnyomda R-T. Odorheiu—Székelyudvarhely.

1 liter új bor 12 leu
1 lit. szentjohi apátsági bor 14 «
1 lit. küküllőmenti óbor . . . 16 «
1 lit. kisküküllőmenti uradalmi, 1929 évbéli bor . . . 20 «

5 literen felüli vételnél árkedvezmény.

Orbán & Markovits
borkereskedésében, Odorheiu.

Karácsonyi gyermekjátékok és karácsonyfadiszek,
nagy választékban, a legolcsóbb árban kaphatók

DOLVIG KERESZTÉLY
bazaráru kereskedésében (református koll. épület).
Tessék megtekinteni, vételkötelezettség nélkül is üzletemet.

Eladó autó.

Jó karban levő csukott FORD-luxus-autó olcsón eladó Dénes állatorvosnál Odorheiu

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că Primăria comunală Oțeni exarendă ază debitul de cărciume cu tot felul de beuturi, prin licitație publică pe 3 an consecutiv începând dela 1 Januarie 1932 și până la 31 Decembrie 1934.

Licitația se va ținea la 30 Decembrie 1931 orele 10 in localul Primăriei comunale din Oțeni.

Prețul de strigare se fixează in 4000 Lei anual.

Garanția provizorie este de 10%. Concurenții trebuie să indeplinească condițiunile cerute de lege pentru eliberarea brevetelor și exercitarea comerțului de beuturi spirituoase.

Licitația se va ținea cu respectarea Art. 81—110 din legea contabilității publice combinat cu art. 187—188 din legea asupra producției și desfacerii spiritului și beuturilor spirituoase cu ofertă închise și sigilată.

Caietul de sarcini și condițiunile detaliate se pot vedea la Primăria comunală Oțeni.

Oțeni la 6 Decembrie 1931.

Primăria.

Figyelem!

Legjutányosabban, legszobben javítanak és újra fényeznek

hó- és sárcipőket
Katoná Béla gummivulkanizáló műhelyében. Ugyanott minden méretű autó- és bicikli-gummit felelősség mellett vulkanizálók. — Minden méretű ócska gummit a legmagasabb áron veszek. A SZABÓ KÁROLY-féle vendéglő udvarán, Kőkereszt-tér 1.

200—300 ezer leu készpénz-tőkét
keresünk haszonrészesedésre rentabilis, jó forgalmu vállalatához, megfelelő ingatlan garanciával.
Cím a kiadóhivatalban.

Butorok.

Modern ebédlő- és hálószoba berendezések, hajlitott székek, diványok, készen és rajz után, megrendelésre **legolcsóbban**

Garabás János
butorraktárában kaphatók, Kossuth-utca 27 szám alatt. — Ugyanott 10 HP. Máv. benzínmotor eladó.

Ha elegáns és szép cipőt akar vásárolni, úgy keresse fel

Dobrai Károly

cipő üzletét, ahol a legkényesebb igényeket is kielégítő dús választék áll rendelkezésre Ugyanott mértékutáni megrendelések vételkötelezettség nélkül készülnek.